

Руслана ПОТАПЕНКО

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

**Ідеологічна складова навчально-виховного процесу в школах
Української РСР та Литовської РСР 1985–1991 рр.**

Радянська влада приділяла особливу увагу шкільним закладам, як осередкам навчання та виховання громадян здатних конструювати радянську ідентичність. У навчально-виховному процесі переважали ідеологічні фактори, які пронизували увесь зміст навчання і фактично визначали методи роботи вчителя, соціальну поведінку учня. У 1985 – 1991 рр. розпочалася «перебудова», одним із чинників якої була наростаюча криза ідеології на тлі відставання СРСР від розвинених країн світу. «Перебудова» торкнулася усіх сфер суспільного життя й стимулювала незворотні процеси, які торкнулися політики, економіки, культури, освіти та свідомості. Посилилися націоналістичні рухи, змінювалися ціннісні орієнтири суспільства. За таких обставин Радянська модель виховання, фундаментом якої був ідеологічний догматизм, потребувала оновлення, гнучкості у спілкуванні з молоддю, яка виявилася досить сприятливою перед загальними трансформаціями. Освіта в школі потребувала нових підходів, експериментаторства. Вчителі мали відповідати запитам часу, а школа – формувати громадян з новим мисленням, здатних вирішувати завдання НТР. В умовах соціогуманітарних змін в школах УРСР та ЛРСР 1985–1991 рр., вчителі шукали нову національно-освітню парадигму. Послаблювався ідеологічний вплив на тлі якого з'являлася національна основа у системі освіти. В даному контексті варто зазначити, що вчителі мали колосальний ідеологічний вплив на учнів. У досліджуваній період в школах УРСР і ЛРСР відбувався перехід від комуністичної ідеологічної моделі до національної, що в майбутньому посприяло формуванню основ національної освіти України та Литви.

Ключові слова: *освіта, ідеологія, Українська РСР, Литовська РСР, перебудова, ідентичність.*

Ігор КОЛЯДА

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

**Литва у життєвій долі Євгена Коновальця:
деякі сторінки біографії**

Країни Балтії у минулому надавали і сьогодні надають Україні посильну допомогу у здобутті та захисті незалежності. І цієї їх ролі не можна недооцінювати. Історія українсько – литовських взаємин сягає ще початку 1920-х рр. Ініціатором співпраці литовської влади з УВО був Юозас Пуріцкіс – у 1920–1921 рр. міністр закордонних справ Литви. 1925 р. уперше очільник УВО Є. Коновалець разом із О. Думінім (1893–1945) відвідав Литовську республіку. Було встановлено контакт зі Спілкою стрільців Литви. Після відвідин Є. Коновальцем Литви литовцям вдалося успішно переправити до себе 2 підводні човни, куплені в Німеччині. 1926 р., коли Польща планувала напад на Литву, завдяки Є. Коновальцю литовський уряд отримав відповідну інформацію. Одночасно Є. Коновалець попередив британський та німецький уряди. Уряд Литви надіслав ноту протесту Польщі і це відвернуло агресію. Євген Коновалець мав два литовських паспорти: один на ім'я Йозефа Новака, з яким завжди